

Spoločne hneď od začiatku

Kedysi platilo príslovie a verím, že aj dnes sa to dá povedať „usporiadaná rodina, usporiadaná dedina“. Je pravda odveká, že starosta, učiteľ a farár išli vždy spolu. Nebolo tomu inak aj začiatkom tohto roku, nového roku.

Starosta obce pozval na sviatok „Troch kráľov“ do nášho Kultúrneho domu, všetkých tých, ktorí sú v spoločenských a záujmových združeniach, poslancov obecného zastupiteľstva, pracovníkov obecného úradu ako aj všetkých tých ktorí majú s obcou užitku spätosť na spoločné stretnutie. Na tomto stretnutí sa zhodnotilo všetko to čo sa dobré vykonalo v uplynulom roku a spomenulo sa aj to čo nám nevyšlo. Samozrejme rozobralo sa aj to čo nás v tomto roku čaká, aké máme plány do budúcnosti, čo by sme chceli, aké máme ciele a ambície do budúcnosti. Nebolo málo návrhov, názorov a informácií, ale nebolo málo nás prítomných, zaplnili sme našu nie malú sálu Kultúrneho domu. Keď spomínam Kultúrny dom, je to pýcha obce. Zub času ho trochu naštrbil, ale vlni prešiel rozsiahlou vonkajšou rekonštrukciou a teraz je to skvost, dá sa povedať, že páru nemá v celom širokom okolí. Že ho máme, vďačíme za to naším predkom, ktorí ho stavili v akcii „Z“ bezmála 10. rokov a od 11.11.1967 slúži naším občanom. Áno

v tomto roku tomu bude práve 50. rokov. A práve v tomto jubilejnom roku, keď sme v našom Kultúrnom dome zišli po prvýkrát, a podľa tej odvekej pravdy „starosta, učiteľ a farár“ a nechýbali ani zástupcovia našej školy a naši kňazi, došlo k historickej udalosti. Duchovný otec, správca našej farnosti Mgr. Peter Mihálik spolu s naším kaplánom Ondrejom Kellnerom požehnali náš Kultúrny dom, čiže ďalšia historická udalosť našej obce. Kultúrny dom daný

do užívania 11.11.2067 a po 50-tých rokoch požehnaný, spolu so sídlom Obecného úradu slávnostne 06.01.2017.

Za toto príjemné a krásne priateľské stretnutie na začiatku tohto roku poďakovali nášmu starostovi Jozefovi Bojdrovi, v mene všetkých prítomných dvaja zástupcovia najväčších spoločenských organizácií v obci.

Milan Cabánek.

Futbal a rodina sú spojené nádoby jeho života

Na tejto stránke našich „Lužianskych noviniek“ už pravidelne píšeme o našich občanoch, ktorí svojím pričinením, zviditeľnili našu obec či už to doma ,v okolí, na našom celom Slovensku a niektorí aj v bývalom Československu.

Jedným z našich rodákov, ktorí sa zapísali do histórie športuje Ivan Lauko .

Svetlo sveta uzrel 4.1.1947 v Lužiankach. Pochádza z ôsmich detí. Narodil sa ako siedme dieťa , dve hodiny po šiestom dieťati. Čiže je z dvojčiek.

Základnú školu absolvoval v rodných Lužiankach. Stredné odborné vzdelanie nadobudol v Nitre v bývalom podniku Okresný stavebný podnik (OSP)v Odbore maliar- natierač. Po vyučení nastúpil na povinnú Základnú vojenskú službu (ZVS) do Dukly Prešov (vojenský športový útvar) . Po absolvovaní, 1,5 roka v Prešove bol prevelený do Popradu , kde dokončil aj ZVS, ktorá v tej dobe trvala 24. mesiacov.

Po skončení ZVS nastúpil do zamestnania v Prievidzi do závodu Banské stavby, Kde počas pôsobenia hral aktívne futbal.. Po dvoch rokoch odišiel do Brna , kde pracoval v štátnom podniku Uholné sklady. Tu pôsobil osem rokov. V roku 1979 sa vrátil domov do rodných Lužianok a začal pracovať v Elitexe, až do roku 1990, kedy odišiel do podniku Elkomp v Nitre a tu pracoval až do odchodu do dôchodku.

Pán Ivan Lauko už od útleho veku vynikal svojou šikovnosťou a obratnosťou.

Ako malé dieťa sa rád hrával rôzne športové hry, no najmä loptové. Najviac mu utkvel futbal, ktorý ho sprevádzal nie len v mladosti ale dá sa povedať celým jeho životom. Futbal sa stal jeho druhou veľkou a dá sa povedať celoživotnou láskou. Začal s ním v útlom veku na uličkách a voľných verejných priestranstvách. Prvé kroky začal v žiakom mužstve v Lužiankach, kde hájil farby vtedajšej Lokomotívy. Jeho nadanie na futbal neuniklo ani funkcionárom AC Nitra. Pri výbere bol zaradený do mužstva starších žiakov AC Nitra., ktorí v tej dobe hrali najvyššiu súťaž na Slovensku. Po skončení žiackeho veku sa vrátil do rodných Lužianok do staršieho dorastu. Jeho výkony išli hore a v 16 rokoch bol zaradený do A mužstva dospelých , ktorí vtedy hrali I. A .triedu. (dnešná IV:liga.). V roku 1967 nastúpil do susedných Zbehov , kde pôsobil jeden rok. Tu hral futbal o jeden stupeň vyššiu súťaž.(majstrovstvo západoslovenského kraja), spolu so svojím neskorším , ale aj súčasným švagrom ,Ing. Jozefom Vargom. V spomínanom roku 1967 nastúpil na ZVS a narukoval do Dukly Prešov (čo bol vojenský športový oddiel), ktorý vtedy hral „majstrovstvo východoslovenského kraja“. Po prevelení ako vojaka do Popradu bolo jeho ďalšie pôsobenie vo futbale až do odchodu do civilu vo Vagónke Poprad. Po odchode do civilu hrával v mužstve Baník Prievidza III. ligu. Po dvoch rokoch v tejto súťaži v Prievidzi ho angažovali pre dobré výkony funkcionári Zbrojovky Brno, ktoré vtedy hralo I: Československú federálnu ligu. Keď sa Zbrojovka Brno stala majstrom ČSSR pod vedením Jozefa Masopusta spolu s pánom.

Ivanom Laukom hrali také osobnosti futbalu ako Popluhár, Hrdlička ,Václavíček, Kroupa a Jindřich Svoboda, ktorý v roku 1980 na Olympiáde v Moskve strelil

vítavý gól Olympionikov ČSSR , ktorí sa aj stali Olympiskými víťazmi. V Zbrojovke pôsobil pán Ivan Lauko od roku 1971 až do roku 1979, plných osem rokov. Po skončení vrcholovej kariéry sa pán Lauko vrátil do rodných Lužianok., kde pôsobil jeden rok pod vedením trénera Jozefa Buráka. Po skončení aktívnej činnosti v Lužiankach nastúpil so svojimi nepochybne veľkými skúsenosťami na trénerskú dráhu. Od trénoval v okresoch Nitra, Topolčany , Galanta..

Z jeho trénerskej činnosti.: -Vychoval po športovej stránke tri mládežnícke mužstvá. Po skončení mládežníckeho trénera , prebral mužstvo Strojára Nitra, ktoré hralo majstrovstvo Západoslovenského kraja. Po ukončení na Strojári trénoval pán Lauko rôzne mužstvá v Nitrianskom regióne.: Mlynárce, Mojmírovce, Polný Kesov, Nové Sady. V topolčianskom okrese: Preseľany a z Galantského .:Mostová , kde pôsobí ako hlavný tréner doteraz.

Jeho futbalová kariéra je bohatá na trénovanie a na spoluhráčov, ktorí sú známi po celom svete, napríklad Popluhár hral za výber Brazílčana Peleho.

Ivan Lauko , ktorý sa zaradil medzi futbalovú špičku na Slovensku a s jeho menom bolo spojené aj jeho bydlisko . Tým zviditeľnil aj našu obec s tak krásnou a bohatou históriou, do ktorej sa určite aj on zapíše ako naša osobnosť športu.

Začiatkom tohto roku oslávil Ivan Lauko životné jubileum 70. rokov. Pri tejto príležitosti , by som mu chcel touto cestou zaželať všetko najlepšie , zdravie, šťastie a veľa radosti a spokojnosti v kruhu svojich najbližších a najmilších, manželky, detí a dvoch vnukov, ktorým je ich dedo dobrým vzorom , a ako sa zdá ,aj oni idú a pokračujú v jeho šlapajach.

Milan Cabánek.

Požiarna prevencia

Pre mnohých z nás je jar najkrajším ročným obdobím. Stromy a kríky začínajú pučať, príchod jari nám ohlasujú aj sťahovavé vtáky, ktoré sa k nám po dlhej ceste znova vracajú. Na jar sa začína aj práca v záhradkách, viniciach a poliach.

Jar má však aj iné podoby. Každoročne, už niekoľko desiatok rokov, sa práve v jarnom období naše Slovensko mení na spálenisko. Na jar (a nielen vtedy) sme svedkami ako horia medze, stráne, priekopy, násypy železničných tratí, lúky, pasienky a

ovocné sady. Ľudia vypaľujú suchú trávu a pritom si neuvedomujú, ako svojou ľahkovážnosťou ubližujú prírode.

S príchodom jari, začíname v záhradkách pripravovať pôdu na jarnú sejbu. S tým je spojená aj úprava záhrad po zime, strihanie stromov, krov a viniča. A máme tu problém, čo s týmto odpadom. Všeobecne nariadenie obce nám zakazuje spaľovať tento odpad v záhradách a preto má obec zriadené odpadové hospodárstvo, kde občania môžu tento odpad

vyviešť. Nezabúdajme na to, že každú jar býva niekoľko požiarov, ktoré sú zapríčinené neodborným spaľovaním rastlinného odpadu. V roku 2016 vzniklo v Nitrianskom kraji spolu 845 požiarov a z toho v okrese Nitra 176 požiarov, kde boli dve osoby usmrtené a štyri osoby zranené. Pri vypaľovaní trávy vzniklo v našom kraji spolu 28 požiarov, pri spaľovaní odpadu 27 požiarov a pri zakladaní ohňov 3 požiare. V rodinných domoch vzniklo v našom kraji v roku 2016 spolu 136 požiarov, kde

bolo usmrtených 7 osôb a 6 bolo zranených. Táto štatistika nám ukazuje, že ešte stále sme nepoučiteľní a veľmi podceňujeme nebezpečenstvo vzniku požiarov hrubým porušovaním predpisov o ochrane pred požiarom. Preto nezabúdajme, že v zmysle § 14 ods. 2 zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom, fyzická osoba nesmie:

Fajčiť alebo používať otvorený oheň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru,

Vypalovať porasty bylín, krikov a strojov,

Zakladať oheň v priestoroch alebo na miestach, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu,

Poškodzovať, zneužívať alebo sťažovať prístup k požiarnym zariadeniam alebo k vecným prostriedkom na ochranu pred požiarom,

Vyvolať bezdôvodne požiarne poplach, privolať bezdôvodne hasičskú jednotku alebo zneužiť linku tiesňového volania.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v zmysle § 61 zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov, môže uložiť finančnú pokutu až do výšky 331,00 € fyzickej osobe, ktorá sa dopustí horeuvedených skutočností alebo spôsobí požiar. Ale to nie je to najhoršie. Nezabúdajme, že pri každom požiare sú vážne ohrozené životy a zdravie nás ľudí ako aj zvierat.

Ing. Ivan Matúška – preventívár PO obce

Dobrovoľný hasičský zbor Lužianky

Dňa 17. 12. 2016 sa uskutočnila výročná členská schôdza Dobrovoľného hasičského zboru (ďalej len DHZ) Lužianky. V úvode predseda organizácie Martin Cochler privítal hostí a to Petra Kunkelu - člena Prezídia DPO SR a predsedu RKH DPO, Ivana Chňapeka st. – veliteľa OV DPO Nitra, Jozefa Bojdu – starostu obce, delegáciu DHZ Rišňovce vedenú jej predsedom pánom Jozefom Hrehušom, delegáciu DHZ Ivanka pri Nitre, vedenú Ing. Ivanom Matúškom ako aj všetkých prítomných.

Dobrovoľní hasiči z Lužianok bilancovali uplynulý rok. A veru mali čo hodnotiť. Usporiadali dve hasičské súťaže a to jednu pre mládež a druhú pre dospelých, ako memoriál Ignáca Chudiaka. Taktiež sa zúčastnili miestnych súťaží v rámci blízkeho okolia a okresného kola pripravenosti. Je potešiteľné, že do činnosti dobrovoľnej požiarnej ochrany sa aktívne zapájajú aj miestne dievčatá a výsledky ktoré dosahujú sú dôkazom, že to s činnosťou

v dobrovoľnej požiarnej ochrane myslia vážne. Dňa 30. 4. 2016 sa DHZ aktívne zúčastnila okresného cvičenia pri hasení lesného požiaru pri obci Rišňovce a 15. 10. 2016 sa zúčastnili druhého okresného cvičenia v Malom Záluží – práca s príviesným protipovodňovým vozíkom. Dňa 31.

7. 2016 vykonal DHZ taktický výjazd na pomoc občanovi obce, ktorého vytápa la voda. Výjazd sa uskutočnil pomocou vozidla Ávia s potrebným vybavením. Po obhliadka domu bolo zistené, že voda bola tak nízka, že sa odčerpať nedala ale následne odčerpali vodu zo susedného domu. Zásah trval 2 hodiny. Taktiež sa podieľali na kontrole podzemných hydrantov v obci a ich označenie pre potreby hasičského zboru.

V oblasti požiarnej prevencie v úzkej spolupráci s preventivárom obce vykonal pravidelné protipožiarne kontroly u právnických osôb a podnikajúcich fyzických osôb, tam kde OR HaZZ nevykonáva ŠPD: Koncom roka vykonal aj následné protipožiarne kontroly. Ako poďakovanie obce dobrovoľným hasičom za ich vykonanú prácu, venovalo obecné zastupiteľstvo DHZ hasičskú zástavu, ktorú posvätil miestny farár spolu so zádušnou omšou za bývalého predsedu pána Ignáca Chu-

diaka, nakoľko od jeho smrti uplynul jeden rok.

Na výročnej schôdzi si členovia DHZ zvolili nový sedem členný výbor na nasledujúce 5-ročné obdobie. Predsedom organizácie sa opätovne stal pán Martin Cochler a veliteľom pán Peter Chudiak. Plán práce, ktorý si postavili na rok 2017 zahŕňa oblasti represie – organizovanie miestnych súťaží pre deti a dospelých, účasť na hasičských súťažiach v blízkom okolí, účasť na okresných taktických cvičeniach ako aj na miestnom cvičení, činnosť v oblasti požiarnej prevencie a propagácie požiarnej ochrany a v neposlednom rade myslia aj na rozširovanie členskej základne, najmä z radov mládeže.

Vážení spoluobčania. Požiarna ochrana vo svojej podstate spočíva najmä v tom, že každý z nás si zodpovedne chráni svoj majetok pred požiarom a to tak, že svoj majetok si udržiava v takom stave, aby u neho požiar nemohol vzniknúť. Dnes chcem upozorniť na jarné vypalovanie trávy a trávnatých porastov.

Malé - veľké talenty

Magdalénka Jančovičová

Ľad po prvýkrát okúsila, keď mala ešte len jeden rok. Za pomoci rodičov spravila na tzv. kvintačkách svoje prvé krôčiky. O rok neskôr už pomoc rodičov odmietala a chcela ľadový povrch skúšať sama.

Keď na Vianoce dostala ako 3-ročná svoje prvé krasokorčule, rozhodli sa rodičia, že ju zapíšu do školy korčuľovania na zimnom štadióne v Nitre do klubu HK Kraso Nitra. Tu sa začala učiť základy korčuľovania.

Vtedy jej mama ani len netušila, že Magdalénka naplní jej sen, na ktorý ona nemala príležitosť, a to bolo, stať sa krasokorčuliarkou.

Dňa 27.2.2015, presne na Magdalénkine štvrté narodeniny, dostala ten najkrajší darček – prvú hodinu v krasokorčuľovacej prípravke. Prvé kroky-skoky boli náročné a pády viac ako tvrdé. Veľa tréningov sa nezaobišlo ani bez slzičiek. Našťastie boli vždy po ruke milujúci rodičia, ktorí ubolené kolienka pofúkali a dodali malej krasokorčuliarky odvalu. Veľký kus práce odvedli aj tréneri, ktorí v Magdalénke vzbudili lásku k tomuto športu, podporili jej sebavedomie a upevnili disciplínu.

Magdalénka tak mohla rýchlo napredovať a už ako päťročná sa mohla zúčastniť na sústredení v Českej republike, kde dostala príležitosť ešte viac zdokonaľiť svoju techniku a naučiť sa viac nových prvkov.

Na konci minulého roku jej trénerka zostavila jazdu, aby sa mohla začať pripravovať na svoje prvé súťaže.

Tie nenechali na seba dlho čakať a začiatkom tohto roka sa Magdalénka začala zúčastňovať pretekov.

Svoju úplne prvú súťaž absolvovala 8.1.2017 v Púchove, kde obsadila krásne 4. miesto. O týždeň neskôr v Novom Meste nad Váhom to bolo v silnej konkurencii 5.miesto zo 14 pretekárov. V Žiline sa jej podarilo získať najlepšie bodové ohodnotenie a skončila na 2.mieste. Na preteky v Nitre ju prišli podporiť kamaráti a ako poďakovanie vybojovala nádherné 1.miesto z 13 pretekárov.

Malej krasokorčuliarky sme položili zopár otázok.

Čo sa ti na krasokorčuľovaní páči najviac? Rada chodíš na tréningy?

Na kraso chodím veľmi rada. Vôbec mi nevedí, že musím často skoro ráno vstávať. Tréningy sú aj o šiestej ráno. Najviac sa mi páči, keď jazdíme na hudbu a skúsime nové veci. Veľmi rada tiež robím piruety a skáče skoky.

Našla si si na krase aj nejakých nových kamarátov?

V našej už súťažnej skupine sme štyria. Ja, Dominik, Eliška a Maruška. Všetci sme veľmi dobrí kamaráti a radi spolu trénujeme. Navzájom sa aj povzbudzujeme na súťažiach.

Niekedy, keď nám to pani trénerka dovolí, sa hráme a jašíme aj na ľade.

Ako často máš tréningy?

Skoro každý deň. Mám 8 tréningov za týždeň. Šesťkrát idem na ľad a potom mám ešte balet a gymnastiku. Na tie tiež chodím veľmi rada.

Fíha. Ostáva ti čas aj na kamarátov?

Veľa kamarátov mám v škôlke a cez víkend a po tréningoch sa ešte rada hrávam s kamarátmi na uličke, voláme sa Pouličníci.

Mávaš tréningy aj cez leto alebo vtedy oddychuješ?

V lete mávame letnú prípravu. Chodíme behať na atletický štadión, máme balet a gymnastiku, a chodíme na sústreďenia.

Aké boli tvoja prvé súťaže? Mala si aj trému? Čo sa ti najviac páčilo?

Prvá súťaž v Púchove bola super. Veľmi som sa na ňu tešila. Najviac sa mi páčilo, že mi mama urobila krásny účes, namaľovala ma, nalakovala mi nechty a dala trblietky na vlasy. Bola som ako veľkáčka. Po prvej súťaži sme všetci od pani trénerky dokonca dostali aj veľké poháre.

Na druhej súťaži v Novom meste nad Váhom sa mi podarila krásna lastovička. Maminke sa tak veľmi páčila, že až plakala. Trému som nemala a jazdu som si naozaj užívala.

Už sa veľmi teším na ďalšie súťaže a dúfam, že sa mi podarí vyhrať pohár.

Lea lauková

Na začiatku bola túžba, aby naše deti vedeli robiť všetky základné športy. A tak keď mala Lea 3,5 roka prvý krát pocítila, čo sú korčule a ľad. Prvé kroky boli veľmi úsmevné (ale asi iba pre mňa :)). Veľké korčule, ešte väčšia prilba a neskutočné chudé nohy. Nezabudnuteľná kombinácia. Sama bola zvedavá kedy príde a povie, že stačí. Prvé hodiny na ľade, prvé ochutnávajú ľadu, nielen telom, ale samozrejme aj jazykom :), nespočetne veľa pádov a ešte oveľa viac potrebnej energie na opätovné postavenie. Po pár mesiacoch, kedy sme nesmeli chýbať na žiadnej škole korčuľovania nás (teda vlastne Leu) oslovila pani trénerka Lucia Starovičová z Kraso Klubu mesta Nitra, či by nechcela skúsiť krasokorčuľovanie. Stále si pamätám tú iskru v Leuškiných očiach. Veľmi chcela :). Mne sa v hlave spustila lavína otázok: „nie je ešte malá na intenzívne tréningovanie? Zvládne len 4 ročné dieťa 5 – 7 tréningov za týždeň? Neprepálime to v tomto veku a keď bude mať 5-6 rokov tak už bude vyčerpaná? ....“ Hľadala som odpovede na tieto moje otázky asi všade (kamaráti, Google, literatúra ....). Až mi jeden bývalý športovec raz povedal „počúvaj Leu, ona cíti, čo zvládne a keď to nepôjde tak Ti sama povie :“. A tak sme začali patriť ku krasokorčuľiarom :). Spustil sa kolotoč tréningov na ľade, ale aj na suchu (tanec, gymnastika, balet, plávanie, kondičné tréningy). Skončila zima a prišla letná príprava, kde okrem spomínaného kolotoča tréningov prišlo aj sústredenie v

Novom Jičíne (ČR), kde iba 5 ročná Lea s úsmevom a tou správnou detskou radosťou zvládla 5 tréningov za deň (ja som jej robila iba dvornú „prezliekačku“ a mala som toho celkom dosť :)). Keď ju ráno budím a ona už o 6.15 stojí na ľade, tak si vždy poviem, že asi ju to naozaj baví :). Nie je výnimočná, nejde jej to ľahšie, jednoduchšie, alebo že by sme mohli povedať, že má talent, jediné, čo vidím, je že chce, teší ju to a prekonáva samú seba.

Po 2,5 roku, čo sa Lea teší z ľadu, pracuje na sebe, prvý krát pocítila k čomu to smeruje. Zúčastnila sa prvého preteku v Ružomberku 17. februára 2017. Ten pocit – mále 6 ročné dieťa samé na celej ľadovej ploche, iba ona a jej hudba a „všetky oči na mne“ - bolo mi úplne jasné, že ak to Lea odjazdí, tak pre mňa je víťaz. Odjzdila, skončila 8, ale sama nad sebou zvíťazila. Prišiel ďalší pretek na domácej pôde, kde si to užívala a svoje bodové skóre si polepšila o viac ako 2 body, čo stačilo na 12 miesto. Hneď po preteku sa pýtala, „kedy bude ďalší :“. Takže náš kolotoč ešte nekončí...

A stále je tu túžba, túžba vypestovať v našich deťoch lásku k športu a pohybu. Všetkým rodičom, krstným rodičom, starým rodičom držím palce a prajem veľa síl, aby sme zvládali podporovať naše deti v tom čo ich baví, teší a roz-

víja.

Magdalénke a Leuške ďakujeme za reprezentáciu a držíme im päsťe do ďalších súťaží a prajeme veľa úspechov.

Už druhý krát v kostole v rozšírenejšom kultúrnom programe...

Vianoce, najkrajšie sviatky v roku, sa v našej obci okrem iného podstatného pre tento čas slávia Vianočnými pastórami, alebo inak povedané jasličkovou pobožnosťou, pozostávajúcou z prednesu vianočných piesní a kolied. Tento rok to bol už tradičný ôsmi ročník, ktorí sa uskutočnil na sviatok „Božieho narodenia“ 25.12.2016.

Malí aj veľkí, mladí, starší aj deti sa v tento deň, bola práve nadeľa, na 14,30 hod. náhlili do nášho farského kostola, kde kultúrna komisia pôsobiaca pri obecnom zastupiteľstve, spolu s účinkujúcimi pripravila toto rozšírené kultúrne pásmo, ktoré bolo a je súčasťou Vianoc. Pre celú farnosť a obec, účinkujúci v podaní žia-

kov Materskej školy, žiakov súkromnej základnej umeleckej školy pôsobiacej u nás, koledujúcich, speváckych súborov, Vranky, Lúč a Lužiančanka pripravili a predstavili sa týmto kultúrno-duchovným programom .

Zásluhou a ústretovosťou nášho vdp a správcu našej farnosti Mgr. Petra Mihálik a jeho výpomocného kaplána Mgr. Ondreja Kellnera a nášho starostu Jozefa Bojdu sa toto kultúrno-duchovné predstavenie s väčším počtom účinkujúcich ako vlani, čiže pred rokom, kedy to bolo v našom kostole po prvýkrát, viac obsadené návštevníkmi.

Úvodom pozdravil a privítal náš duchovný otec Mgr. Peter Mihálik účinku-

júcich, ako aj všetkých prítomných.

Svojím spevom a koledami dve členky súboru „ Vranky“ nenechali nikoho na pochybách, že toto predstavenie v našom farskom kostole bude mať dobrú úroveň. Ďalším vstupom sa predstavili naši najmenší, žiaci MŠ. Svojím prednesom zaujali všetkých prítomných. Boli odvážni a smelí. Po nich sa predstavili žiaci súkromnej Základnej Umeleckej školy, ktorá pôsobí u nás. Pod vedením nášho spoluobčana a učiteľa hudby na tejto škole pána Jozefa Rigu hrali Vianočné piesne, jednotlivo i v skupinách na gitarách, husliach, klávesoch a píšťalkách. Záverom tejto skupiny bol hudobný prejav samotného učiteľa Jozefa Rigu so svojím kolegom pánom Miroslavom Ráčom, ktorých zo zatajeným dychom sledovali všetci prítomní. Spevácka skupina „ Lúč“ nastúpila následne a predstavila sa divadelným pásmom o narodení malého Ježiška, ktoré ešte doplnila vianočnými piesňami a koledami. Nasledovalo krásne a milé vystúpenie koledníkov „ Dobrej zvesti“, ktorí rôznorodosťou veku, malých a ešte menších, veľmi dobre zapôsobili naučenými koledami na nás všetkých. Od úplne maličkých až po tých trochu väčších vynikajúco predviedli svoju dobre naučenú scénu. V peknom novom tmavom oblečení neostali pozadu ani speváci skupiny „Lužiančanka“. Krásnymi vianočnými piesňami a koledami veľmi dobre a pekne prispeli k programu na prvý sviatok vianočný, kedy sme si všetci pripomenuli narodenie malého Ježiška. Záver tohto vystúpenia patril Vrankám po ktorom náš duchovný otec požehnal účinkujúcich ako aj všetkých prítomných

a spoločne si všetci zaspievali pieseň, každému dôverne známu „Tichá noc, svätá noc.....“, ktorá je preložená do 300 jazykov a spieva sa na všetkých kontinentoch. No málo kto však vie, že prvýkrát odznela na Štedrý večer 24. decembra 1818 čiže pred 98 rokmi v malej kaplnke sv. Mikuláša v Rakúskom Oberndorfe len pre pár miestnych obyvateľov.

Záver roka bol týmto veľkolepým programom úžasný a zároveň krásnou bodkou za spoluprácou medzi obcou, školou a farnosťou. Vďaka Vám všetkým účinkujúcim.

Za všetkých nadšených zúčastnených.

Milan Cabánek

Živých zvolávajú, mŕtvych oplakávajú, blesky lámu

Reč je o zvonoch. Vedomosti o najstarších zvonoch máme zo starovekých kultúr – napríklad Mezopotámie, kde sa vyrábali už v treťom tisícročí pred Kristom. Zvony sú nástrojom komunikácie. Odpradáva oznamovali dôležité správy svojmu okoliu. Zvony sa stali našimi spoločníkmi cez celý život, šíriace svojím hlaholom úseky ľudskej existencie od kolísky po hrob. Prvé zvončeky využívali fyzikálne vlastnosti niektorých kovov a zliatin. Z histórie vieme, že prvé kované, plechové sa u nás našli, čiže boli už 80 rokov pred príchodom vierozvestcov Cyrila a Metoda. Prvé údaje o odlievaní zvonov u nás pochádzajú z 13. storočia. Dnes je už pomerne málo zvonolejcov. I keď technológií na odlievanie zvonov je niekoľko. Od odlievania do pieskových foriem alebo zlievarenských kokíl. No nájdú sa ešte aj takí, ale je ich veľmi málo, ktorí odlievajú starou technológiou do zeme. Zvonovina čiže, bronz čo je zliatina cínu a medi je u všetkých percentuálne podobná, ako aj teplota tohto materiálu pri tavení a odlievaní. Znalci a odborníci v tomto odbore tvrdia, že zvon odliaty do formy, kokily a následne opracovaný na veľkom sústruhu, karusely, nikdy nedosiahne také tóny hlasu ako zvon vyrobený starou technológiou odlievanou do zeme.

Tajomstvo výroby starou technológiou pekného a dobre znejúceho zvonu, je vo výpočtoch tvaru, správne namiešaného bronzu, ale aj použitie rôznych prímiesí, ktoré sa pridávajú do hliny, z ktorej sa vyrába forma zvonu. Spôsob výpočtu veľkosti tvaru, či hrúbky stien a lemov, ktoré ovplyvňujú ladenie tónov zvonu si však každý zvonár chráni ako oko v hlave.

Naliatiu roztaveného kovu do hlinej formy, predchádzajú týždne príprav. Najskôr vymurujú zo šamotových tehál jadro zvonu, ktorého tvar sa vyformuje pomocou šablón špeciálnou hlinou. Na vysušenie jadra vytvárajú hlinený zvon s neskoršími reliéfmi a nakoniec obal formy. Túto technológiu ovláda len niekoľko zvonolejcov v strednej Európe.

Jedným z nich je výrobca zvonov Michal Trvalec zo Žarnovickej Huty. V rodinnom podniku známych žarnovických zvonárov Trvalcových vzniká v súčasnosti jedinečný dar priamo pre pápeža Františka I.

Je to 10kg bronzový zvon, ktorý meria 27cm. Už počas Veľkej noci poputuje zvon pre sv. otca do Ríma. Rodinnú firmu, ktorá sa ako jedna z mála venuje zvonolejárstvu, si pre zákazku vybral plzenský pivovar Pilsner Urguell. Ten tradične po-

siela do Vatikánu špeciálnu várku piva a tento raz sa k nej rozhodol pridať ukážku výnimočného remesla zo strednej Slovenska.

Výroba zvonu v Žarnovickej Hute je zakaždým hotovou alchýmiou. Do špeciálnej hlinej zmesi sa používa vo fáze zdobenia, prilieva plzenský ležiak. Pivo sa v tomto fachu používa už stáročia. Keď sa pridá do hliny, tá dobre lepí a lepšie kopíruje reliéfy. Cele sa to potom vypaľuje pri teplote 700 ° C. Výroba zvonu trvá 2 až 3 mesiace.

Zvon pre pápeža Františka I. je pre skúseného zvonára, ktorý založil malú zvonolejársku rodinnú firmu, pred viac ako dvadsiatimi rokmi výnimočnou záležitosťou. Je to výzva a veľká česť pre celé Slovensko. Dnes je jeho firma, jediná na Slovensku, ktorá vyrába zvony tradičným odlievaním, Zvuk kostolných zvonov, ktoré vyšli z jeho dielne sa ozývajú nie len v Žarnovickej doline, ale aj v Košiciach či Bratislave. Najväčší je 1200kg, volá sa „Michal“ v neďalekom Hlohovci. Celkovo ich bolo odliatych viac ako 250ks. Jeden z nich od roku 1998 sa každodenne ozýva aj z veže nášho farského kostola v Lužiankach.

Milan Cabánek.

Odborníci radia záhradkárom

V Kultúrnom dome Lužianky sa už po štvrtý raz uskutočnili prednášky pod názvom „Tipy a rady pre záhradkárov“ organizované firmou Organix. Odborná akcia sa konala 25.2.2017.

Úvodom vystúpil predseda ZO SZZ (základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov) Lužianky, Milan Cabánek, a privítal všetkých zúčastnených a predstavil prednášajúcich.

Predseda OV SZZ Nitra, vyzdvihol užitočnosť podujatia, ktoré prispieva k poučeniu záhradkárov, čo vedie k skvalitneniu ich práce.

Ing. Miroslav Masrna predstavil firmu Organix, s.r.o., s jej zameraním a uviedol prvého prednášajúceho.

Názov prvej prednášky znel: „Práce v ovocnej záhrade pred začiatkom vegetácie“, ktorú predniesol Doc. Ing. Oleg Paulen, PhD., z Katedry ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva FZKI (fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva) SPU (Slovenská poľnohospodárska univerzita) Nitra.

Nosnou témou bola výsadba ovocných stromov. Prvou úlohou je výber správnej lokality tak, aby sa nové stromky nevysádzali na stanovište starých stromov. Taktiež sa nemajú vysádzať po sebe rovnaké ovocné stromy. Z pôdy pred výsadbou je potrebné odstrániť trvacie buriny (pýr a iné), buď mechanicky alebo herbicídmi. Literatúra odporúča broskyne a marhule sadiť po sebe až po 20-25 rokoch. Zistiť pH pôdy a sledovať ho každé 2-3 roky. Väčšine ovocných stromov prospieva pH 6,5- 7, čiže slabo kyslé až neutrálne, vtedy je aj využitie živín najoptimálnejšie. Kôstkovinám vyhovuje slabo zásaditá reakcia pH. Rododendrony, azalky, čučoriedky vyžadujú kyslú reakciu pôdy, ktorú dosiahneme pridaním rašeliny. Skalničky obľubujú pH nad 7,5 . Kyslosť pôdy znížime pridaním vápnika do pôdy.

Jamy je najvhodnejšie kopat' pre ovocné stromy sadené na jar (broskyne, marhule) na jeseň v predchádzajúcom roku. V prípade, že sme nestihli výkop v jeseni, tak aspoň 3-4 týždne pred vlastnou výsadbou. Rozmery jamy sa odporúčajú 1x1 m a hĺbka 60 cm. Pri kopaní ukladáme na jednu stranu jamy hornú úrodnejšiu vrstvu pôdy a na druhú stranu málo úrodnú spodinu.

Po kúpe vložíme stromček čo najskôr do vody. Pred vysadením skrátime korene do pravidelného tvaru. Na spodok jamy je vhodné dať kompost a vykopanú zeminu môžeme obohatiť rohovinou, alebo NPK s mikroelementami, kde na kaž-

dých 20 cm vrstvy pridáme 100 g hnojiva. Najvrchnejšiu vrstvu neprihnojujeme.

Vlastné sadenie sa odporúča vo dvojici tak, že jeden drží stromček a druhý plní jamu zeminou. Miesto vrúbľovania musí byť 6-10 cm nad povrchom zeminou. Potom je treba zeminu okolo stromčeka ušliapať a výdatne zavlažiť. Aby ovocný stromček dobre zakorenil a nepohol ho vietor, treba k nemu osadiť kôl a priviazať ho páskou do tvaru ležatej osmičky ku stromu.

Po výsadbe treba urobiť rez, čím znížime odparovanie vody. Pán docent neodporúča rany po reze zatierať. Ponecháme jeden stredník, ktorý je vyšší zhruba o 40 cm od bočných konárov. Obyčajne sa ponechávajú 3-4 bočné konáre , zrezané v jednej rovine. Alebo vytvoríme kotlovitú , alebo iný tvar koruny. Na jar buď vylamujeme, alebo vyštikujeme letorasty. Pôdu okolo stromčeka na jar pohrabeme, neporyľujeme. V období pučania pohnojíme s NPK 50-70g/m², alebo použijeme organominerálne hnojivo - rohovinu a zavlažíme.

Pán docent poradil, ako pristupovať pri kúpe ovocného stromčeka.

Vhodné je naštudovať si poznatky z odbornej pomologickej literatúry o akú ovocnú drevinu máme záujem. Pri tomto musíme zohľadniť veľkosť záhrady, skladovacie priestory, rýchlosť rastu podpníka, odolnosť voči chorobám, ako aj vek človeka, pre ktorého daný stromček kupujeme.

Pri kúpe musí byť každý stromček označený štítkom, na ktorom sú jeho naci-onálne. Nemal by mať poškodenú koreňovú sústavu ani kôru .

Docent Paulen priblížil aj ochranné zásady používané proti chorobám a škodcom ovocných stromov na jar. Povedal, že túto problematiku v dostatočnej miere rozoberajú špecialisti.

U čerešní, višieň a sliviek sa mechanicky odstraňujú mumifikované

plody aj s časťou konára, lebo sa jedná o hubovú chorobu „ moniliózu“

Vhodný je aj postrek s 5 % SAVOM na dezinfekciu , použitý pred pučaním na všetky rastliny. Proti vrtivkám u čerešní a višieň sa používajú pred kvitnutím žlté a u sliviek biele lepové doštičky. U sliviek je nebezpečná šárka- vírusového pôvodu, ktorú prenášajú najčastejšie vošky. Napadnuté stromy šárkou je treba likvidovať, a kupovať tolerantný, alebo rezistentný výsadbový materiál.

Najväčšie škody na broskyniach spôsobuje kučeravosť listov. Vhodný je postrek „Kuprikol“, alebo sírnaté prípravky, ešte v čase nalievania púčikov, a v suchom

počasí 2-3 x postrekovať. Marhule trpia často na hubové ochorenia, čo sa prejavuje odumieraním kvetov a výhonkov. Ochrana je buď mechanická, alebo Kuprikolom na začiatku a na konci kvitnutia. V posledných rokoch sa aj na marhuliach vyskytuje šárka, ktorá vytvára mramorovanie na kôstkach a dužina je prerastená tvrdou žilnatinou, ktorá je sfarbená červenasto.

Proti chrastavosti a múčnatke na jabloniach a hruškách treba na jar urobiť postrek fungicídnyimi prípravkami, pred kvitnutím.

Prezimujúce škodce (roztoče, vošky, obalovače) sa ničia biologickými prípravkami na báze olejov vtedy, keď sa otvárajú púčiky a vidieť prvé lístky. Postrek uduší škodcov.

Na hruškách v niektorých rokoch môže spôsobiť veľké škody bakteriálna spála , ktorú najčastejšie prenášajú včely pelom. Prejavuje sa vädnutím kvetov , z ktorých choroba prechádza na mladé výhonky. Proti spále sa bojuje mednatými prípravkami.

Orech kráľovský často napadá bakteriálna škvrnitosť, prejavujúca sa tmavými škvrnami na listoch, mladých konárkoch a na zelenej šupke plodu. Jadro plodu sa scvrkáva a černie. Proti škvrnitosti sa robia postreky mednatými prípravkami 3x.

Prvý postrek v máji a ďalšie dva po 10 dňových intervaloch.

V diskusii bola zaujímavá otázka, ako bojovať proti čínskym dravým lienkam na ovocných plodoch,- a ešte interesantnejšia odpoveď,- že zabalením každého plodu do vrečka.

Ďalším prednášajúcim bol Prof. Ing. Anton Uher , PhD., z SPU Nitra, na tému : Zelenina v našej záhradke a jej význam v stravovaní.

U nás sa ročne skonzumuje 85-90 kg / obyvateľ. V Taliansku a Holandsku 160 kg a v Grécku až 230 kg. Slovenskí lekári odporúčajú 128 kg zeleniny ročne na obyvateľa.

Zelenina obsahuje značné množstvo vitamínov.

Najdôležitejší pre organizmus je vitamín C, ktorého by sme mali prijať 70-100 mg denne, a pri fyzickej a psychickej záťaži až 200 mg. Keďže sa neukladá v pečeni, treba ho konzumovať denne. Má antioxidantné účinky. Najviac je zastúpený v petržlene, chrene a zelenej paprike. Menej v listovej zelenine.

Vitamín A, jeho denná potreba je 0,5- 1,2 mg. Vyskytuje sa v dvoch for-

mách,- retinol, nachádza sa v živočíšnych potravinách a karotén obsahuje mrkva, špenát a petržlen. Karotén sa v črevách mení na vitamín A.

Vitamín E, denná potreba 8-10 mg pre dospelých mužov a ženy. Zabezpečuje optimálny rast a organizmus si ho nevie vyrobiť. Je obsiahnutý v pšeničných klíčkoch, fazule, špenáte.

Vitamín U sa nachádza v hlúbovitej zelenine. Jeho názov je odvodený od „ulkus“ - vred, a pomáha pri žalúdočných a črevných vredoch.

Vitamíny patriace do skupiny B.

B 1- tiamín, odporúčaný denný príjem 1,4 mg. Nachádza sa v zemiakoch. Vhodné je zemiaky variť v šupke, aby sa nestrácal vit. B 1.

B 2- riboflavin, dávka pre dospelých je 13- 15 mg. Je obsiahnutý najviac v brokolici, špenáte a žeruche.

B 3, PP- niacín, kyselina nikotínová , dávka 14-16 mg. Najviac ho obsahuje mrkva, karfiol, zeler, zemiaky, červená paprika.

B 5- kyselina pantotenová, denná potreba 6 mg. Nachádza sa v brokolici, karfirole a zeleri.

B 6- pyridoxín , dávka 1,3 mg. Obsahuje ho zelená a listová zelenina.

B 9 -kyselina listová, denný príjem 100µg. Najviac sa nachádza v strukovinách, ružičkovom keli, brokolici.

B 12 , denná dávka 3mg. Obsahuje ho kyslá kapusta, sója.

K - najviac ho obsahuje kel, špenát a zelený šalát.

Zelenina obsahuje aj minerálne látky.

P - fosfor. Vhodný zdroj sú semená tekvic, strukoviny, mak

Ca - vápnik. Mak, sója, ružičkový kel, brokolica

Fe -železo; Mg- horčík. Strukoviny, listová zelenina

Zn - zinok; I-jód. Strukoviny

Na - sodík. Cvikla, kyslá kapusta, zeler, špenát

K – draslík. Strukoviny, zemiaky, paprika

Se – selén. Cibuľa, cesnak, brokolica

Zelenina aj ovocie udržuje správnu acidobazickú rovnováhu . Acidobazická rovnováha je harmónia medzi kyselinami a zásadami v našom organizme. Optimálna hodnota pH krvi je 7,4, -slabo zásaditá. Zdravá krv = zdravý organizmus. Odborníci na správnu výživu tvrdia, že optimálnu acidobazickú rovnováhu v organizme dosiahneme tak, keď máme na tanieri viac , ako polovicu zásaditých potravín.

Vysoko zásadité potraviny s pH 9,5 sú : voda, brokolica, kapusta, zeler, uhorka, cesnak, petržlen, špenát a paradajky.

Veľké prednosti má aj cesnak. Obsahuje aminokyselinu alicín, čo je prchavá zložka cesnaku, ktorá je silným prírodným antibiotikum. Tiež má v sebe fruktózu, glukózu, inzulín, vitamíny B 1, B 6, B 12, C , z minerálov S, I, Cu, Fe, Zn, Ca, Mn, Al, Se. Z tohto dôvodu má antibakteriálny, antivírusový a antimykotický účinok. Cesnak zabraňuje starnutiu.

Odborníci odporúčajú denne 20-35 g vlákniny. Najbohatšie na vlákninu sú strukoviny, kde v 100g sa nachádza 11-24 g vlákniny. Aj v ostatnej zelenine je v pomerne hojnom množstve obsiahnutá vláknina.

Prednáška pokračovala pestovaním zeleniny na veľkých plochách. Táto problematika zaujíma najviac farmárov, a v Lužiankach nemáme veľkopestovateľov.

Ing. Tomáš Urban priblížil firmu Europlant, ktorá vznikla v Nemecku

a na Slovensku začala pôsobiť v r. 2002. Nachádza sa v lokalitách Poprad, Liptov , Stará Ľubovňa s rozlohou 220 ha. Používa najnovšiu techniku a technológiu. Špecializuje sa na sadbové zemiaky. Prednášajúci charakterizoval jednotlivé odrody.

K veľmi skorým patrí: Anuscha, Colette.

Ku skorým : Marabel, Elfe, Julinka.

K stredne skorým : Agria, Antonia, Laura

Oznámil, že Výskumný ústav vo Veľkej Lomnici končí so svojou činnosťou. Europlant preberá od nich šľachtiteľský materiál odrôd zemiakov, Malvína, Spinela, Scarlet, Arlet, Megan. Úlohou Europlantu je ponuka certifikovaných sadbových zemiakov.

Biologicko-organické hnojivo „Condit“ predstavil Ing. Slavomír Cehula. Je to slovenský výrobok balený v 25 kg vreciach. Obsahuje 7% močoviny, srvátka, fermentovanú rastlinnú hmotu, prírodný uhlík a zeolit.

Condit sa aplikuje do pôdy pred sejbou v množstve 10-20 kg pre zeleninu na 100 m², pre drobné ovocie 10 kg/ 100 m², kvety 200g/ m². Je to univerzálne hnojivo, postupne uvoľňuje dusík, môže sa aplikovať v tesnej blízkosti zeleniny. Počas prednášky ponúkli akciu s 10 % zľavou na kúpu 10 kg sadbové zemiaky + 10 kg Condit.

Ing. Róbert Kysler prednášal na tému : Biologické prípravky a ich výsledky pri pestovaní. K skorej jarnej výžive zemiakov patrí Agriful, ktorý podporuje koreňovú sústavu. Ďalším prípravkom je fungicídne moridlo Monceren na sadbové zemiaky v 1litrovom balení. Bioinsekticíd Naturalis sa môže aplikovať spolu s hnojivom do pôdy. Ponúkli tiež akciu , 2 vrecia zemiakovej sadby + Naturalis so zľavou.

K ďalším bioinsekticídmi patrí: PREV-B2 , obsahuje pomarančový olej a bór, čo ničí mladé štádiá vošiek , strapiek a molíc. PREV B-2 a Contolphyt Cu odporúčajú v praxi proti kučeravosti broskyň.

Neem Azal T/S proti savým a dravým škodcom. Vhodný je aj proti pásavke zemiakovej. Je veľmi účinný tým, že preniká až do vnútra listov.

Na stimuláciu rastu a regeneráciu poškodených rastlín odporúčajú použiť Tecamín Max.

V predsale KD bola možnosť zakúpiť si sadbový materiál zemiakov, cibule, cesnaku, hnojív, bioinsekticídov, ako aj odbornú literatúru pre záhradkárov. Všetok tovar ponúkala firma Organix, s.r.o., sídliaca v Lužiankach.

Ing. Miroslav Masrna na záver prednášok prítomným poďakoval za účasť a poprial zdravie a bohatú úrodu v záhradách.

Ing. Katarína ŠEBOVÁ, CSc.

Záhradkári bilancujú a plánujú

Celkový prehľad záhradkárskej činnosti za minulý rok a plán práce na r. 2017 vedenie záhradkárov predkladá na výročnej schôdzi. V tomto roku sa konala 26.2.2017 v Kultúrnom dome Lužianky so začiatkom o 15, 00 hod.

Program so 16 bodmi uvádzal tajomník ZO SZZ Ing. Dušan Spáč.

S otváracím prejavom vystúpil predseda ZO SZZ Lužianky Milan Cabánek. Privítal prítomného delegáta, hostí z Rumonovej, predsedníčku ZO JDS Mgr. Annu Oľapkovú a domácich záhradkárov.

V ďalšom bode Ing. Dušan Spáč vyhlásil, že program výročnej schôdze bol schválený a oznámil voľbu pracovných komisií.

V mandátovej komisii pracovali : predseda Mária Lendelová, členovia Eva Ferenczyová a Jozef Gajdošík. V návrhovej komisii : predseda Ing. Katarína Šebová, CSc., členovia Edita Bašová a Ing. Eduard Tomášik.

Predškolačky z MŠ a spevácka skupina Lužiančanka spestrili program básňami a piesňami s tematikou ovocia, zeleniny, kvetín a medziľudských vzťahov.

Podpredsedníčka ZO SZZ Mária Lendelová oznámila, že výročná schôdza je uznášaniaschopná, lebo dosiahla 66,36 % účasť.

Správu o činnosti ZO SZZ za predchádzajúci rok predniesol Milan Cabánek. Príprava a realizácia výročnej schôdze, prednášky o pestovaní zemiakov, liečivých rastlín, škodcov a údržba ovocných drevín a zeleniny v Nitrianskom regióne, rez ovocných stromov, zorganizovanie brigád v rámci obce, burza rastlín, poznávacorelaxačný zájazd, aktívna účasť na AX Nitra, Záhrada Trenčín a varenie kotlíkového guláša, ochutnávka jabĺk, degustácia destilátov a súťaž o najkrajšie jablko roka.

Správu o hospodárení s finančnými prostriedkami prečítal Pavol Slovák. Správu revíznej komisie Margita Vilinová.

Konštatovala, že s finančnými prostriedkami sa nakladá hospodárne.

Vedenie výboru sa rozhodlo navrhnúť nových členov do svojich radov, a tým nielen omladiť svoju základňu ale aj skvalitniť jej činnosť.

Sú to : Ing. Helena Radzová,
Ing. Zuzana Holešová,
Ing. Janka Hudecová,
Ing. Milan Cabánek,
p. Jozef Oravský,

ktorí boli aj jednohlasne účastníkmi schôdze schválení.

Rozpočet na rok 2017 prečítal Jozef Vér.

Plán hlavných úloh na rok 2017 predložil predseda ZO SZZ Milan Cabánek.

príprava a uskutočnenie výročnej schôdze

prednášky firmy Organix o sadbových zemiakoch,

prednášky od pedagógov z SPU Nitra na tému : Jarné práce v ovocnej záhrade a Zelenina z našej záhrady a jej význam v stravovaní

návšteva „ Ladovej krásy „ na Hrebienku,

rez viniča a jadrovín skalničky a vrúbľovanie burza výpestkov rastlín brigády v rámci celej obce podľa požiadaviek

varenie kotlíkového gulášu letný rez ovocných stromov zorganizovanie poznávacorelaxačného zájazdu

aktívna účasť na výstave AX Nitra usporiadať „Výstava ovocia, zeleniny a kvetín“ v obci

zabezpečiť jablká na celoštátnu súťaž v Trenčíne

ochutnávka jabĺk, degustácia destilátov a súťaž o najkrajšie jablko roka

zúčastniť sa odborných ponúk z OV SZZ Nitra.

V ďalšom bode prizval tajomník

ZO SZZ jubilujúcich záhradkárov k blahoželaniu a prevzatíu daru,- ovocný stromček -jablňo odroda Florina.

Celkovo bolo 28 jubilantov. K ním boli zaradení aj dlhoroční členovia našej organizácie, Michal Murárik, Bratská Júlia 88 roční, Ing. Mária Kovalčíková, CSc., o rok staršia a Vilma Balková 93 ročná.

RV SZZ (Republikový výbor Slovenského zväzu záhradkárov) Bratislava ocenil dlhoročných aktívnych členov našej organizácie pri ich životnom jubileu, -Vyznamenaním III. stupňa. Prevzali si ich : Pavol Slovák 60 r. ; Ing. Dušan Spáč 70 r. ; Pavol Šunik 85r.

ZO SZZ a starosta obce Lužianky udelil „ Ďakovný list“ za vzornú reprezentáciu ZO SZZ a obce na celoslovenskej súťaži, 21. ročník „ Jablko

roka“ v Trenčíne v dňoch 21.-22.10 2016. Od RV SZZ získali „Diplom za najkrajšie jablko v skupine“

Goster, Starkrimson – odroda Starkrimson, Janka Sedláková jonathanové mutácie- Jonagold, Márie Matúšková

odroda Idared – Ivan Galko

Kyticou piesni pre jubilantov a súťažiacich prispela spevácka skupina Lužiančanka.

V diskusii vystúpil predseda OV SZZ Peter Farkaš, ktorý pochvalne hodnotil akcie lužianskych záhradkárov a predniesol odborné ponuky na rok 2017,ktoré budú uverejnené aj na webových stránkach OV SZZ Nitra.

Ďalším diskutujúcim bol starosta obce Lužianok, Jozef Bojda, ktorý poďakoval členom ZO SZZ za aktívnu účasť na brigádach obce a tiež za reprezentáciu obce na odborných akciách.

V predposlednom bode bol prečítaný „ Návrh na uznesenie ZO SZZ“.

Na záver predseda ZO SZZ Milan Cabánek poďakoval prítomným za účasť a zaprial im veľa zdravia a radosť i úžitok z dopestovaných plodín.

Ing. Katarína ŠEBOVÁ, CSc.

Marcové aktivity záhradkárov

OV SZZ Nitra bol počiatočným organizátorom marcových akcií. Prvá pozvánka patrila pestovaniu letničiek. Akcia sa uskutočnila v piatok 10.3.2017 so zrazom pred Agroinštitútom o 13,45 hod. O túto problematiku malo záujem 12 záhradkárov. Polovica účastníkov bola zo ZO SZZ Lužianky.

S Ing. Katarínou Ketmanovou, podredsedníčkou OV SZZ Nitra, sme sa presunuli do Botanickej záhrady SPÚ Nitra. Tam nás už čakala odborná pracovníčka p. Bečárová.

Po privítaní, nám vysvetlila zásady sejby a pikírovania nielen letničiek kvetín, ale aj úžitkových rastlín zeleniny. Väčšina okrasných (pelargónie, slamienky, šalvia, sirôtky a iné), aj úžitkových rastlín (rajčiny, paprika, uhorky, baklažány, atď.) sa pestuje zo semien. Vysievajú sa koncom zimy do výsevných nádob. Tieto môžu byť z rôznych materiálov, ale v poslednej dobe sa najviac používajú plástové. Na dno nádoby je vhodné nasypať do výšky zhruba 1,5 cm drenážnu vrstvu, obyčajne štrk, aby pri zalievaní mohla do tejto vrstvy odteciť prebytočná voda. Nad ňu sa nasype zemina-substrát pre výsadbu, ktorý má siahať 1-2cm pod okraj nádoby. Zemina má byť jemne preosiata a vlhká. Povrch urovnáme rukami, alebo latkou. Malé semená sejeme riedko do riadkov, veľké semená (uhorky, melóny, tekvice), sejeme do umelohmotných nádob od jogurtov. Po zasiatí ich zasypeme pomocou sita jemnou preosiadou zeminou, v ktorej môže byť prímiešaný piesok. Jemné semená iba slabopritlačíme k povrchu zeminy a väčšie semená prikryjeme 3- násobnou až 5- násobnou vrstvou zeminy, než aká je ich hrúbka (veľkosť). Potom jemne polejeme, hadicou, či krhličkou so sitkom, alebo podmokom tak, že nádobu položíme do podmisky s vodou. Voda má mať izbovú teplotu. Počas klíčenia nádobu postavíme buď do skleníka, ktorý je zatienený, alebo v byte na parapetnú dosku. Teplota vzduchu nemá vystúpiť nad 20°C. Keď je vyššia, opadávajú lístky. Zemina nemá preschnúť.

Keď majú rastlinky 2 pravé lístky, tak ich pikujeme. Pomocou zahroteného drievka, alebo umelohmotnej lamely vyberieme jednotlivé semenáčky tak, že ich chytíme za klíčne listy, nie za stonku, a ak sú dlhé koreňky, skrátime a presadíme do vopred pripravenej zeminy hlbšie, aby klíčne lístky boli nad povrchom pôdy. Po presadení vyžadujú rastliny ešte tepelé prostredie a zatienenie, no keď začnú

rásť, teplotu treba znížiť, vetrať, dať im viac svetla, vody a z času na čas prekypriť pôdu.

Po 15- tom máji možno vysádzať priesady do voľnej pôdy.

Potom sme prechádzali jednotlivými skleníkmi, kde sme videli aj prakticky výsadbu letničiek a zeleniny a tiež jej schádzanie a rast priesad.

Ďalej nám p. Bečárová poukázala jednotlivé skleníky, kde v okrasných skleníkoch pestovali tropické a subtropické rastliny, fikusy, palmy, mišpule už mali aj plody, strelície, bromélie, bilbergie, araucarie, tilandsie, citrusové rastliny, kávovník, vanilku, mäsožravé rastliny a mnoho ďalších exotických rastlín. Zaujali nás červené podlhovasté plody „Cyphomandra betacea“, „Rajčiakovcov repový“, ktorého plody nie sú chuťovo lahodné.

V inom skleníku sme sa nadchýnali orchideami, ktoré mali papučky a rôzne sfarbené a tvarované kvety, ako aj kvitnúcimi freziami. V pilinách rozmnožovali moruše.

Vo fóliovníku sme videli navrúbené ihličnany toho roku vo februári. V máji sa vysadia do voľnej pôdy. Na voľných plochách rásť materské ihličnany z ktorých sa odoberali vrúbky. Popásli sme si oči aj na rozkvitnutých erantisoch a irisoch reticulata.

Pani Bečárová vysvetlila, že botanická záhrada slúži nielen na výučbu študentov, ale poskytujú rastliny aj na AX, tiež mestu a môžu si prebytky zakúpiť aj záujemcovia. Otváracia doba je v pondelok, stredu a piatok.

Druhá akcia sa konala na Výstavisku AX Nitra, 17. 3. 2017, ktorú organizoval RV SZZ (Republikový výbor Slovenského zväzu záhradkárov) pod vedením lektora Ing. Eduarda Jakubka. V ovocnom sade sme mali zraz o 16, 00 hod. Predseda RV SZZ Ing. Eduard Jakubek vykonal ukážkový rez dvoch jabloní. Najskôr odstránil suché a napadnuté konáre podliehajúce nekrotickým zmenám. Na jabloniach nechal po 3-4 hlavných konárov a ostatné odstránil tak, aby stromy boli presvetlené. Upozornil, že rezy je potrebné zatrieť štepárskym voskom, aby nevnikala infekcia. Ozrejmil a ukázal, že na jabloni rastové (vegetatívne) púčiky vznikajú v predchádzajúcom roku na letorastoch (čiže na konci kanárikov). Kvetné (generatívne) púčiky sú väčšie v porovnaní s rastovými a nachádzajú sa na dvojročnom dreve (čiže za letorastom).

V hlavnom programe nás pán lektor oboznámil s vrúbľovaním. Doniesol podpníky M 9. Sú to vegetatívne podpníky rozmnožené z častí materských rastlín. M 9 je slaborastúci podpník. Donesený získaný vrúbeľ bol zo zimnej odrody jablone „krasokvet“. Veľmi pozorne sme sledovali ukážku štepenia, ktorá sa nazýva odborne spojkovanie (kopulácia). Aby bolo štepenie úspešné, musia sa dodržať určité pravidlá. Hrúbka podpníka a vrúbľa má byť rovnaká. Rez na podpníku aj na vrúbli musí byť rovnako dlhý a oproti púčika. Spojkovací rez vrúbľa treba presne priložiť na spojovací rez podpníka tak, aby sa navzájom spojili kambii. Spojenie kambialných vrstiev je preto také dôležité, lebo nové bunky sa tvoria v kambiu. Kambialné kruhy sa nachádzajú pod kôrou a na jar sú na dotyk klzké. Teda, keď odlúpne kôru od dreva, časť kambia zostane na kôre a časť na dreve.

Po presnom priložení vrúbľa na podpník je treba toto spojenie obviazať igelitovou páskou tak, že sa zaistí na podpníku a pokračuje sa v hustých závitoch na vrúbeľ a znova sa vrátíme na podpník a uviažeme pásku podvlečením. Väzba musí byť pevná. Ing. Jakubek zrezal vrúbeľ na 1 očko a vrchnú reznú ranu zatrel voskom.

V marci sa záhradkári zúčastnili aj brigády na fare. V jeden deň vykonali rez vinohradu a ovocných stromov a vo štvrtok 24.3.2017 zrýľovali pásy okolo viniča i ovocných stromov, no najskôr zapracovávali maštaľný hnoj. Vyhrabali pásy trávnych plôch a poupravovali hrablami zryľované plochy. Taktiež zberali pýr, burinu, trsy tráv a kameňov.

Dňa 27.3.2017 o 16,30 hod. sa v KD Lužianky konalo maľovanie kraslíc. Techniku maľovania predviedla pracovníčka z Osvetového strediska Nitra. Aj naša záhradkárka Janka Tomášiková doniesla už hotové kraslice, ktoré obdivovali prítomní pre ich kreatívne a precízne dekorovanie.

Poslednou marcovou akciou bola brigáda na fare 30.3.2017. Tam záhradkári vyrovnávali terén dvora, navážali zeminu, zasiali trávnu zmes podľa požiadaviek vdp. Mgr. Petra Mihálíka.

Marcové aktivity zabezpečili záhradkárom pohyb, poučenie a učia ich aj trpezlivosti, lebo musia pár mesiacov čakať na výsledky ich snaženia.

Ing. Katarína ŠEBOVÁ, CSc.

Okúzľujúca ľadová krása

V nedeľu 5.2. 2017 sa pätnásť záhradkárov vybralo pozrieť ľadové sochy do Vysokých Tatier na Hrebienok.

O 7,54 hod. sme nastúpili v Lužiankach na osobný vlak do Leopoldova, z ktorého sme prestúpili na rýchlik, ktorý nás

o 12,35 hod dovezol do Popradu-Tatry. Odtiaľ sme sa presunuli do Tatranskej Lomnice, kde sme v hoteli „Morava“ odložili časť batožiny. Na Hrebienok sme sa dostali pozemnou lanovou dráhou.

V dvoch chladných kupolách (stanoch) sme obdivovali ľadové sochy. V úžase sme pozerali na toľko nádhery.

Na 5. ročníku TATRY ICE MASTER, Medzinárodné majstrovstvá v stavaní ľadových sôch, ako má táto atrakcia zimnej sezóny názov, sa zúčastnili v tomto roku tímy umelcov z Ruska, Holandska, Fínska, Anglicka, Poľska, Maďarska, Rakúska, Česka a Slovenska. Deväť tímov ľadových sochárov vytvorilo zo 45 ton ľadu 30 unikátnych sôch. Galéria ľadovej krásy zahŕňala

tri tematické okruhy: legendy a mýty, svetová architektúra, a voľná téma. Okrem ľadových sôch štvornohých zvierat, boha mora Poseidona, Neptúna, ľudských a duchovných bytostí, nás najviac očarila gotická krása – ľadová bazilika „Tatranský dóm“, ktorý je slovenským unikátom. Jeho hlavným staviteľom je umelecký sochár Adam Bakoš z Lieskového. V strede oltárnej skrine je Panna Mária so žehnajúcim Ježiškom a na bočných krídlach sa nachádzajú sochy svätých: Márie Magdalény, Antona Pustovníka, Barbory a Jakuba. Bazilika je trojlodová, kde v bočných lodiach je vytesaná socha pastiera a majstra Pavla z Levoče. Za oltárom sú 4 m vysoké sklené vitráže, ktoré zhotovil umelec grécko-slovenského pôvodu Achilleas Sdoukos. Sú vytvorené špeciálnou technikou líhaného skla. V strede okna je vsadená Bohorodička a v bočných oknách motív Tatier, - vrch Kriváň a kvet plesniviec.

Podobizeň Panny Márie s Ježiškom si

autor vypožičal z neďalekého spišského chrámu Klčov pri Spišskom Hrhove. Umelec „Tatranský dóm“, veľa námetov čerpali z okolitých spišských chrámov a najmä z baziliky sv. Jakuba z Levoče.

Unavení, ale nabití krásou sme sa vrátili do Tatranskej Lomnice, kde sme sa navečerali a po nej sme sa uložili na odpočinok.

Po raňajkách sme sa odviezli na Štrbské pleso. Prechádzali sme sa po zamrznutom plese a obdivovali sme vysokohorské tatranské končiare i lyžiarov na Solisku. Všimli sme si, že obrovský hotel Grand Kempinski, je už zreštaurovaný.

Po obede sme odišli na vlak do Popradu a odtiaľ sme sa spiatočnou cestou dostali do Lužianok vo večerných hodinách.

Dvojdňový výlet za novým poznáním nás obohatil a potešil, že sme sa bez úrazov v mrazivom počasí vrátili domov zdraví a spokojní. Mária Lendelová, foto: Margita Vilinová

Súkromná základná umelecká škola v Lužiankach

V nedeľu 5.2. 2017 sa pätnásť záhradkárov vybralo pozrieť ľadové sochy do Vysokých Tatier na Hrebienok.

O 7,54 hod. sme nastúpili v Lužiankach na osobný vlak do Leopoldova, z ktorého sme prestúpili na rýchlik, ktorý nás

o 12,35 hod dovezol do Popradu-Tatry. Odtiaľ sme sa presunuli do Tatranskej Lomnice, kde sme v hoteli „Morava“ odložili časť batožiny. Na Hrebienok sme sa dostali pozemnou lanovou dráhou.

V dvoch chladných kupolách (stanoch) sme obdivovali ľadové sochy. V úžase sme pozerali na toľko nádhery.

Na 5. ročníku TATRY ICE MASTER, Medzinárodné majstrovstvá v stavaní ľadových sôch, ako má táto atrakcia zimnej sezóny názov, sa zúčastnili v tomto roku tímy umelcov z Ruska, Holandska, Fínska, Anglicka, Poľska, Maďarska, Rakúska, Česka a Slovenska. Deväť tímov ľadových sochárov vytvorilo zo 45 ton ľadu 30 unikátnych sôch. Galéria ľadovej krásy zahŕňa tri tematické okruhy: legendy a mýty, svetová architektúra, a voľná téma. Okrem ľadových sôch štvornohých zvierat, boha mora Poseidona, Neptúna, ľudských a duchovných bytostí, nás najviac očarila gotická krása – ľadová bazilika „Tatranský dóm“, ktorý je slovenským unikátom. Jeho hlavným staviteľom je umelecký sochár Adam Bakoš z Lieskového. V strede oltárnej skrine je Panna Mária so žehnajúcim Ježiškom a na bočných krídlach sa nachádzajú sochy svätých: Márie Magdalény, Antona Pustovníka, Barbory a Jakuba. Bazilika je trojlodňová, kde v bočných lodiach je vytesaná socha pastiera a majstra Pavla z Levoče. Za oltárom sú 4 m vysoké sklené vitráže, ktoré zhotovil umelec grécko-slovenského pôvodu Achilleas Sdoukos. Sú vytvorené špeciálnou technikou líhaného skla. V strede okna je vsadená Bohorodička a v bočných oknách motív Tatier, - vrch Kriváň a kvet plesnivec.

Podobizeň Panny Márie s Ježiškom si autor vypožičal z neďalekého spišského chrámu Klčov pri Spišskom Hrhove. Umelci „Tatranský dóm“, veľa námetov čerpali z okolitých spišských chrámov a najmä z baziliky sv. Jakuba z Levoče.

Unavení, ale nabití krásou sme sa vrátili do Tatranskej Lomnice, kde sme sa navečerali a po nej sme sa uložili na odpočinok.

Po raňajkách sme sa odviezli na Štrbské pleso. Prechádzali sme sa po zamrznutom plese a obdivovali sme vysokohorské tatranské končiare i lyžiarov na Solisku. Všimli sme si, že obrovský hotel Grand Kempinski, je už zreštaurovaný.

Po obede sme odišli na vlak do Popradu a odtiaľ sme sa spiatočnou cestou dostali do Lužianok vo večerných hodinách.

Dvojdňový výlet za novým poznaním nás obohatil a potešil, že sme sa bez úrazov v mrazivom počasí vrátili domov zdraví a spokojní.

Mária Lendelová,
foto: Margita Vilinová

RADY SENIOROM

1. AKO SI ZABEZPEČIŤ MAJETOK

- Starostlivo zamykať všetky okná a dvere v dome
- Neschovávať kľúče v schránkach, kvetináčoch a pod.
- Otvárať dvere známym ľuďom, neznámym nepúšťať dnu, mať kukátko príp. poistnú retiazku
- V prípade Vašej dlhodobejšej neprítomnosti poproste susedov, známych, rodinu, aby Vám kontrolovali dom, vybrali poštu, nikdy nezaťahujte rolety

Ochráňte si svoju domácnosť : u osamelo žijúcich majte menovku na dverách v množnom čísle, vchodovú bránu domu či dvere bytu majte vždy uzamknuté „bezpečné dvere sú len zamknuté dvere“.

- Nebuďte obeťou krádeže ani podvodu : nechváľte sa že vlastnité cennosti, neukazujte nikde obsah svojej peňaženky, nenoste pri sebe veľké množstvo peňazí, kabelky a tašky noste riadne uzatvorené, nenechávajte ich bez dozoru, nepožičiavajte ľuďom, ktorých dobre nepoznáte peniaze, nikomu nedovoľte, aby Vás súril niečo podpísať...

Ak sa stanete obeťou krádeže, spolupracujte s páchatelom, neriskujte, ihneď kontaktujte políciu : uviesť svoje meno, priezvisko, presnú adresu, telefónne číslo, popíšte všetko čo sa stalo čo najpresnejšie

2. AKO SA VYHNÚŤ PODVODOM

- Nenechajte sa niekým cudzím oslovovať na ulici pod akoukoľvek zámienkou

• Nikomu telefonicky neverte, keď vás žiada o peniaze

- nedajte sa nahovoriť pod nátlakom na kúpu vecí, ktoré nechcete
- Odmietnite službu pracovníkmi plynárni, elektrárni, vodárni, poisťovní a i., ktorí sa bez ohlásenia a predloženia odborných preukazov snažia u vás vykonať rôzne činnosti

• Nedávajte cudzím osobám svoje osobné údaje a nepodpisujte rôzne dokumenty bez konzultácie s príbuznými

3. AKO SA CHRÁNIŤ PRED ZLODEJMI NA ULICI

- Vyhýbať sa tmavým neupraveným a neosvetleným miestam, uličkám a podchodom

• Venujte veľkú pozornosť svojej taške či už v nákupných centrách verejných, dopravných prostriedkoch a pod.

• Doklady a peňaženku si vždy dávajte na spodok tašky, nikdy nie na vrch, mobilný telefón majte vždy pri sebe tak, aby ste nad ním mali kontrolu

• Ak ste vlastníkom platobných kariet nemajte PIN nikdy napísaný na karte, ani v peňaženke spolu s kartou, je bezpečnejšie mať peniaze a doklady oddelene

4. AKO PREDCHÁDZAŤ RIZIKU PREPADNUTIA

- Chodievajte frekventovanejšími ulicami a nie tými odlahlými

• Kabelku, tašku a pod. noste vždy v ruke alebo na ramene smerom do ulice, aby Vám ju nemohli vytrhnúť

• Po chodníku sa snažte nechodiť blízko kríkov

- keby Vás niekto napadol kričte
- Vo verejnej mestskej doprave si vždy sadajte pokiaľ to je možné v blízkosti vodiča.

5. AKO SA SPRÁVAŤ V CESTNEJ PREMÁVKE

• Buďte pozorní, pri prechádzaní cez cestu využívajte priechody pre chodcov

• Pri zníženej viditeľnosti ste povinní nosiť na oblečení prvky z reflexného materiálu

• Ak môžete jazdiť na bicykli a Váš zdravotný stav to umožňuje, vždy jazdu prispôbte hustote premávky a momentálnym podmienkam na ceste, dbajte na výstroj a výbavu bicykla : brzdy, osvetlenie, prilba a pod.

• Pri vedení motorového vozidla, je dôležité absolvovať povinné pravidelné zdravotné prehliadky, vodičom od veku 65 rokov

6. Ak sa niečo stane...

POLÍCIA:

158

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM:

112

OBECNÁ POLÍCIA LUŽIANKY:

0911 694 111, 0911 695 111

ZÁCHRANNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA

155

HASIČSKÝ A ZÁCHRANNÝ ZBOR

150

VAŠA BLÍZKA OSOBA...

Postihnutie bolo ich prekliatím a zároveň darom

V živote sa s človekom osud niekedy nemilosrdne zahrá. Keď stretne na ulici človeka, ktorý je nejakým spôsobom postihnutý, je to tragédia, u niekoho väčšia u niekoho menšia. V podstate záleží na osobnosti každého jedinca, ako sa s tým vie vysporiadať, zmieriť.

Možno niektorí ste boli svedkami katastrofy ľudského tela, pretvorenej do voskových figurín, ktoré zobrazujú skutočných ľudí, s ktorými sa príroda či osud kruto zahrli a ich telá poznačili rôznymi anomáliami. Tieto figuríny je možno vidieť na rôznych miestach po Slovensku ako aj na rôznych miestach v zahraničí. Týchto rôznych figurín je celkovo 25, 25 ľudí, ktorí skutočne žili boli postihnutí rôznymi deformáciami. Sú tam osoby s dvomi hlavami, dvomi tvármi, s tromi očami, siamské dvojčatá zrastené na rôznych miestach

teľa či už trpiaci takzvaným vlčím syndrómom, v dôsledku ktorého mal chlpmi zarastené telo i tvár. Pri týchto zvláštnych, výnimočných ľuďoch, bolo ich postihnutie prekliatím aj darom. Ľudia sa im vyhýbali, ale zároveň ich svojimi zvláštnosťami fascinovali. Mnohí z nich sa vzopreli osudu, ukázali neobyčajnú silu ducha a svoje deformácie tela pozdvihli na prednosť. Pracovali v cirkusoch a pannotikách, boli hercami či kúzelníkmi.

Medzi exponátmi tejto ojedinelej výstavy ľudského utrpenia možno vidieť napríklad Lolo Ferrari vlastným menom Eva Valois, ktorá žila v rokoch 1963-2000 vo Francúzku. Bola tanečnica, herečka, speváčka. Bola označovaná ako žena s najväčšími prsiami na svete. Podľa Guinnessovej knihy každé jej prso vážilo 2,8 kg a obsahovalo 3 litre lekárskeho silikónu. Umelecké meno Lolo čo vo Francúzkom swingovom výraze označuje dámske poprsie. Je tu figurína muža s menom Buster Simcus narodil sa v roku 1959 v USA- žije dodnes, je označovaný ako najtučnejší muž sveta, v roku 1996 vážil 610 kg. Musel podstúpiť sériu odtučňovacích operácií. V roku 2005 vážil 85 kg.

-Var Boset 1905 v USA na neznámom mieste.

Narodil sa bez horných končatín, no napriek tomu vedel perfektne strieľať z luku pomocou nôh, trafil aj do lietajúcich cieľov.

-Foma Ignatiev

18 storočie, žil v Rusku s genetickou

vrodenu poruchou, prsty na rukách a nohách mal tak zrastené, že pripomínali klepetá raka alebo kraba.

- Lazarus a Joannes Golloredovci narodili sa v roku 1617. Pochádzali z Talianskeho Janova. Po roku 1646 precestovali takmer celú Európu. Boli to siamské dvojčatá.

- Johnny Eck 1911-1991 USA

Bol Americkým cirkusovým umelcom. Narodil sa bes vyvinutej dolnej časti tela. Je známi najme vďaka svojej úlohe v kultovom filme Toba Browninga z roku 1932 „Obludy“.

- Mignon 1910- Francúzko- neznáme miesto

Narodila sa okolo roku 1910 s telesným

postihnutím horných a dolných končatín, mala ich skrátene a prsty na nich zrastené. Vystupovala pod umeleckým menom „mignon“- žena tučniak.

Figuríny vyrobili zo zmesi vosku, použili také materiály aby čo najviac vynikla autenticnosť exponátov, napríklad pravé ľudské vlasy, lekárske očné či zubné implantáty. Odev vyrobili podľa dobových vzorov. Výstava bola vytvorená v Antropologickom múzeu v Petrohrade. Keď múzeum pred rokmi vyhorelo, táto výstava figurín sa zachovala ako jediná, údajne bola vtedy v zahraničí

Milan Cabánek

Spoločenská kronika za rok 2016

Rok 2016 bol pre nás ako obec významný aj tým, že počet obyvateľov obce prekročil 3000 obyvateľov. K 1. 1. 2016 mala naša obec 2993 obyvateľov z toho 1457 mužov a 1536 žien.

Počas roka sa do obce na trvalý pobyt prihlásilo 92 občanov a 50 občanov sa z obce odťahovalo. Narodilo sa 32 detí a zomrelo 26 občanov.

K 1. 1. 2017 mali Lužianky 3044 obyvateľov z toho 1562 žien a 1482 mužov. Rozdelenie podľa vekových kategórií: Od 0 do 1 r. je 32 detí z toho 14 dievčat a 18 chlapcov, od 1 r. do 4 r. je 96 detí, z toho 46 dievčat a 50 chlapcov, od 4 r. do 6 r. je 74 detí, z toho je 43 dievčat a 31 chlapcov, od 6 r. do 16 r. je 338 detí, z toho 177 dievčat a 161 chlapcov, od 16 r. do 19 r. je 95 občanov, z toho 50 dievčat a 45 chlapcov, od 19 r. do 61 r. je 1819 občanov, z toho 882 žien a 937 mužov, nad 61 r. je 590 občanov, z toho 350 žien a 240 mužov (vek od je vrátane, do nie je vrátane).

V roku 2016 po prvýkrát uzreli svetlo sveta: Andrej Horka, Samuel Vilhem, Max Vaško, Jakub Kršiak, Czompolyová Denisa, Lukáš Lisý, Peter Baboľ, Miroslav Šípoš, Tamara Čentéšová, David Moravec, Anabel Lučanová, Lucas Piller, Kristián Jančovič, Ondrej Volár, Timea Páleníková, Michaela Paulovičová, Bianka Blahová, Eliána Vilhemová, Sára Buchová, Laura Elin Veróny, Zoe Szegheö, Lucia Fusková, Teo Paray, Róbert Lazár, Aneta Billová, Nina Ďurčeková, Patrik Paller, Ondrej Rehák, Matias Borik, Ján Valovič, Samuel Podhradský, Michaela Billová.

Do večnosti nás predišli: Mariana Ráková - 22 rokov, Jozef Bernáth - 63 rokov, Ráková Mária - 50 rokov, Ladislav Fúška - 77 rokov, Mgr. Ivan Markovič - 30 rokov, Ing. Marek Sabadoš - 68, Michal Remenár - 57 rokov, Ing. Brigita Tarinová - 58 rokov, Dušan Hozlár - 71 rokov, Jolana Kollárová - 68 rokov, Valéria Štefanková - 85 rokov, Emília Petrželová - 80 rokov, Mária Čáporová - 88 rokov, Helena Buráková - 87 rokov, Ing. Štefan Marenčák - 67 rokov, Ing. František Jakab - 73 rokov, Mária Magdolenová - 88 rokov, František Minár - 64 rokov, Valentín Štefanka - 85 rokov, Irena Lacušková - 87 rokov, Štefan Hrnčár - 82 rokov, Jozefína Sollárová - 74 rokov, Ján Béger - 69 rokov, Mária Pauzerová - 90 rokov, Mária Fričová - 74 rokov a Terézia Vrabcová - 86 rokov.

Na spoločnú cestu životom vykročilo 21 párov: Ivan Gregor a Slávka Mráziková, Ladislav Keszi a Anna Kesziová, Marek Paulovič a Katarína Váliková, Juraj Šantavý a Zdenka Gajdošechová, Branislav Vilhem a Nikoleta Čigerová, Ján Jankových a Monika Kiková, Mário Králik a Jana Karvayová, Andrej Fúška a Aneška Fábryová, Peter Bojda a Veronika Jančíková, Michal Buch a Tatiana Tóthová, Tomáš Tajnai a Miroslava Behúlová, Adrián Kotlár a Scarlet Suchá, Samuel Gubáň a Bisová Marta, Lukáš Lipovský a Slavomíra Gregušová, Miroslav Šípoš a Vanesa Biharyová, Martin Škarbala a Andrea Klačmanová, Milan Blažovič a Eva Billová, Romuald Čurgali a Monika Javorová, Juraj Kanský a Monika Ábelová, Štefan Labdík a Alexandra Labdíková, Marián Ferenczi a Petra Muráriková

Jubilanti i. štvrtroku 2017
93 rokov oslávila Vilma Balková
92 rokov oslávila Michal Králik
90 rokov oslávila Adela Mikulášiková
85 rokov oslávili: Dorota Sochorová, Ing. Alexander Georgievský
80 rokov oslávili: Dominik Lauko, Vladimír Slávik, Ľubomír Oťapka
75 rokov oslávili: Melicher Fábry, Jozefína Révayová, Zita Ábelová, Anna Horková, Marta Páľková,
70 rokov oslávili: Mária Žákovíková, Peter Varga, Milan Cabánek, Terézia Kováčová

65 rokov oslávili: Gabriel Kudry, Mária Péterová, Valéria Lukáčová, Ľudmila Kocianová, Eva Kollerová, Anna Kesziová, Štefan Škorica, Ing. Alena Štefanková, Helena Buchová, Pavel Štefanovič, Štefan

Bača, Božena vargová

60 rokov oslávili: Zdenka Čačíková, Oľga Bratová, Július Ševčík, Michal Štefanka, Pavol Ábel, Vlasta Boháčiková, Marta Kinčiová, Mária Šupková, Alena Vlčeková, Darina Lauková, Fridrich Buzáš

55 rokov oslávili: Ing. Jozef Seneš, Ivan Ševčík, Ján Kristek, Lýdia Jašíková, Gizela Ševčíková, Július Kolompár, Ing. Iveta Szobiová, Jozef Vrabec, RNDr. Mária Gregušová, Ing. Zuzana Cyprichová, Daniela Škoricová, Iveta Ráková, Stanislav Fábry, Jana Holková, Boris Kudry, Doc. Ing. Vladimír Tančin, Ing. Eduard Tomašik

50 rokov oslávili: Zbislav Oťapka, Peter Bíro, Miloš Maťo, Juraj kiko, Alžbeta beláková, Milan Sapár, Peter Spišák, Jozef Raček, Ing. Katarína Miklošová

Okienko do kuchyne

Medvedia polievka

Suroviny: 1 PL olivového oleja, 1 PL masla, 1 kúsok póru, 1 ks mladej cibulky, 4 hrste medvedieho cesnaku

0,5 litra vývaru, 2 zemiaky, 1ČL soli, 1 štipka muškátového oriešku, 1 strúčik cesnaku, 1/4 l smotany na varenie

Postup:

Olej s maslom chvíľku popražíme, pridáme nakrájaný pór a mladú cibuľku aj s vňaťou a urestujeme. Ak nemáme pór, použijeme klasickú cibuľku.

Zalejeme vývarom. Pridáme na kocky pokrájané zemiaky a cca 15 minút povaríme (kým nezmäknú).

Pokým sa zemiaky varia, nasekáme si lístky medvedieho cesnaku. Pridáme do hrnca a necháme chvíľku prevrieť. Ponor-

ným mixérom všetko spolu vymixujeme. Nastrúhame kúsok muškátového orieška. Prilejeme smotanu na varenie, rozpučený strúčik cesnaku, necháme zovrieť. Môže sa podávať s opraženými kockami bieleho pečiva.

Hlivová polievka

Suroviny: 1kg hlivy ustricovej, 1ks menšieho zeleru, 1ks väčšieho petržlenu, 1ks mrkvy, olej, polievkové ochucovadlo, soľ, korenie čierne, cestoviny

Postup: Hlivu a zeleninu umyjeme a pokrájame. Do hrnca nalejeme olej aby zakrylo dno a necháme ho rozpáliť, pridáme pokrájanú zeleninu a hlivu a dusíme, pridáme ostatné prísady a miešame kým nie je zelenina dobre udusená, prilejeme vodu odporúča sa najviac 2 litre, aby bol kvalitnejší vývar. Varíme, kým hлива nie je mäkká.

V druhom hrnci si uvaríme slížiky alebo iné cestoviny.

Roláda v lístkovom ceste

Suroviny: 1 balenie kuracích prs, 1 balenie lístkového cesta, 1 vajce, 100g slaniny, 100g šunky, 100g nastrúhaného tvrdého syra, soľ, korenie, mletá červená paprika, rasca

Postup: Lístkové cesto rozdelíme na dve časti a rozvalkáme. Kuracie prsia si nakrájame na tenké plátky a naukladáme ich na lístkové cesto. Posypeme soľou, korením, mletou červenou paprikou a na každý kus mäsa položíme na kúsky nakrájanú šunku, slaninu a strúhaný syr. Roládu zavinieme, vrch potrieme rozšľahaným vajcom, posolíme a posypeme rascou. Na viacerých miestach roládu poprepichujeme vidličkou. Pečieme pri 170°C asi 45 minút.

Telacia roláda

Suroviny: 700g telacie mäso zo stehna, 100g oravskej slaniny, 1 mala cibuľa, 1 veľká mrkva cca 80g, veľký petržlen, horčica na potretie, 1 PL maslo, 2 PL olej zväzok petržlenovej vňate, soľ, čerstvo mleté korenie

Postup:

Plnka- Mrkvu, petržlen a cibuľu očistíme. Cibulu nakrájame na veľmi malé kocky.

Čo sa týka mrkvy a petržlenu, tak veľkosť kociek závisí od toho, či chceme aby sme mali stred rolády, po nakrájaní štruktúrovaný, alebo kompaktnější. Na rozohriate maslo s olejom dáme otestovať nakrájanú slaninu, pridáme cibuľu a nakoniec zeleninu. Posolíme, okoreníme a necháme dusiť najviac 8 minút. Do plnky zamiešame nasekanú petržlenovú vňať.

Z telacieho masa si pripravíme plat mäsa.. Mäso prikryjeme fóliou a naklepe-

me ho. Osolíme a okoreníme. Potrieme horčicou. Vychladnutú plnku vyberieme pomocou dierovanej naberačky a necháme trochu odkvapkať,

položíme ho na plat mäsa a zarolujeme.

Pomocou kovových ihlíc zabezpečíme konce rolády a roládu zabezpečíme sieťkou, alebo iným spôsobom. Panvicu, s tukom po opekaní zeleniny, rozohrejeme. Roládu opečieme zo všetkých strán a preložíme do pekáča.

Do tuku po opekaní vlejeme trosku horúcej vody a všetko prelejeme do pekáča k mäsu.

Mäso dobre utesníme, alobalom, alebo papierom na pečenie. Prikryté dáme piecť. Po upečení roládu vyberieme a odstránime ihlice a sieťku. Necháme ju trochu vychladnúť a krájame.

Závin s medvedím cesnakom

Suroviny:

Cesto: 250g špaldovej hladkej múky, 250g polohrubej múky, 250ml mlieka, 100g masla, 1 vajce, 1/2 kocky čerstvého droždia, 1 ČL soli

Náplň: 250ml kyslej smotany, 100g tvrdého syra a veľa medvedieho cesnaku.

Na posypanie: sezamové alebo ľanové semienka

Postup: Zamiesime si cesto: droždie rozpustíme v mlieku, pridáme všetko ostatné a zamiesime cesto, prikryté necháme vykysnúť 1 až 2 hodiny. Medvedí cesnak najskôr dobre preberieme a umyjeme.

Vykysnuté cesto rozvalkáme na obdĺžnik, po dĺžke natrieme kyslú smotanu asi do polovice cesta, posypeme strúhaným syrom a nasekaným medvedím cesnakom.

Cesto zavinieme asi do dvoch tretín, okraje narežeme na pásiky a poprekladáme cez závin, konce odrežeme a zastrčíme pod závin, pásiky môžeme preložiť len tak, alebo stočiť dva a dva pásiky.

Závin opatrne pre-

ložíme do pekáčika, alebo tortovej formy a stočíme do kruhu, alebo pečieme na veľkom plechu ako klasický závin.

Závin potrieme vodou s kvapkou oleja a posypeme semienkami, pečieme na 220 °C prvých 10 minút a potom na 200 °C ďalších 15 minút.

Závin treba nechať celkom vychladnúť a až potom krájať.

Syrové vykrajované pečivo

Suroviny: 150g neúdeného syra Eidam, 400g hladkej múky špeciál 00, 1 lyžička soli, 1 Palmarín, 1 lyžička sladkej papriky, 1 žltok, 1 čajová lyžička mlieka na potretie, rasca na posypanie

Postup: Suroviny zmiešame a necháme v zakrytej miske postáť v chlade asi hodinu. Potom rozvalkáme na pomúčenej doske a vykrojíme rôzne tvary, ktoré položíme na vymastený plech. Potrieme žltkom vymiešaným s mliekom, posypeme rascou. Pečieme vo vyhriatej rúre pri 180°C asi 15 minút

Ocenení darcovia krvi

Na sklonku minulého roka sa dňa 9. 12. 2016, v Nitre konalo oceňovanie darcov krvi Jánskeho plaketou. Medzi ocenenými mala aj naša obec zastúpenie.

Bronzovou Jánskeho plaketou boli ocenení: Mgr. Ľudovít Csóka, Ondrej Lučan a Peter Andrášik. Striebornou Jánskeho plaketou boli ocenení Ing. Jozef Seneš a Ing.

Ema Senešová. Všetkým oceneným za ich ušľachtilé činy patrí naša úcta a obdiv. Za všetkých, ktorým ich najvzácnejšia tekutina pomôže úprimne ďakujeme.

Humor:

- Zuby ma trápia. Keď ma začnú večer bolieť, často nespím celú noc. Vy nemáte také starosti?

- Veru nie, lebo ja a moje zuby spím oddelene.

Otec straší syna:

- Ty, ja keď si odpášem ten remeň...

- Tak ti spadnú gate!

Príde malý Jurko domov a vyhlási:

- Ja sa nikdy neožením.

- A prečo?

- Lebo by sme mali deti a tie by mi brali hračky.

Zrnká múdrosti:

Obráť svoju tvár k slnku a všetky tieňe zostanú za tebou.

Veľa hovoriť a veľa povedať nie je to isté.

Najväčším umením je byť človekom. Jediný dar, ktorý človek neunesie sám, je láska.

Pravda je jediná vec, ktorej nikto nechce veriť.

Výroky slávnych:

1. „Najväčším bohatstvom je vzdelanie“ – Robert Kiyosaki

2. „Človek koná, hlupák reaguje.“ – Dan Millman

3. „Keď budeš robiť to, čo si vždy robil, tak dostaneš to, čo si vždy dostal.“ – Jack Canfield

4. „Prekážky sú to čo vidíš, keď sa prestaneš pozeráť na svoj cieľ.“ – Brian Tracy

5. „Ak nie si spokojný s tým čo dostávaš, musíš zmeniť svoje správanie.“ – Jack Canfield

6. „Jediný spôsob ako získať to, čo chceš, je pomôcť dostatočnému množstvu ľudí získať to, čo oni chcú.“ – Zig Ziglar

7. „Cesta k úspechu vedie cez obrovské a odhodlané činy.“ – Tony Robbins

8. „Celkový úspech je len nahromadením stoviek, ak nie tisícov pokusov a snáh, ktoré nikto nikdy neocení.“ – Brian Tracy

